SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

OCTOBER / NOVEMBER
OKTOBER / NOVEMBER

2004

SPEECH AND DRAMA

SPRAAK EN DRAMA

HG **611-1/0**

5 pages
5 bladsye

SPEECH AND DRAMA HG

611 1 0 HG

COPYRIGHT RESERVED / *KOPIEREG VOORBEHOU*
APPROVED BY UMALUSI / *GOEDGEKEUR DEUR UMALUSI*

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

SPRAAK EN DRAMA HG

TYD: 3 uur

PUNTE: 200

INSTRUKSIES:

- Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings.
- Beantwoord DRIE vrae uit Afdeling A.
    - Elke antwoord moet na 'n ander voorgeskrewe teks verwys.
    - Antwoorde is gelyk in waarde: 50 punte elk.
- Beantwoord TWEE vrae uit Afdeling B. Vraag 6 bevat 'n keuse.
- Vraag 7 in Afdeling C is VERPLIGTEND, maar bevat 'n keuse. Beantwoord TWEE onderafdelings en verwys na die voorgeskrewe werk wat jy bestudeer het.

AFDELING A
TEKSTE EN TEATERGESKIEDENIS

Hierdie afdeling is op die volgende gebaseer:

- 'n Absurde teks
- 'n Brechtiaanse teks
- 'n Suid-Afrikaanse teks
- 'n Eie keuse teks

Beantwoord DRIE vrae in hierdie afdeling.
Elke antwoord moet na 'n ander voorgeskrewe teks verwys.
Die antwoorde is gelyk in waarde: 50 punte elk (3 x 50=150)

GAUTENG DEPARTMENT OF EDUCATION
SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION

SPEECH AND DRAMA HG

TIME: 3 hours

MARKS: 200

INSTRUCTIONS:

- This paper consists of THREE sections.
- Answer THREE questions from Section A.
  - Each answer must refer to a different prescribed text.
  - Answers are of equal value: 50 marks each.
- Answer TWO questions in Section B. Question 6 involves an option.
- Question 7 in Section C is COMPULSORY but contains a choice. Answer TWO subquestions and refer to the prescribed text that you have studied.

SECTION A
PLAYS AND THEATRE HISTORY

This section is based on the following:

- An Absurd text
- A Brechtian text
- A South African text
- An own choice text

Answer THREE questions in this section.
Please note that each answer must refer to a different text.
The questions are of equal value: 50 marks each (3 x 50 = 150)

VRAAG 1
ABSURDE TEATER

"Die figure in moderne beeldhoukuns vertoon dikwels gate waar 'n mens belangrike liggaamsdele sou verwag – aanduidings van die leemte in die mens, van die leemte waarin die mens homself bevind. Teen hierdie estetiese agtergrond is dit geen verrassing dat die Teater van die Absurde vormloosheid uitbeeld en dat die karakters abstraksies is van menslike eienskappe."

Jy is gekies om die hoofrol te vertolk in die Absurde toneelstuk wat jy vanjaar bestudeer het. Gee die titel van die stuk en noem die karakter wat jy beoog om te bespreek.

Skryf 'n opstel met relevante teksverwysings wat verduidelik hoe die akteur motivering kry in die dialoog, karakterisering, gebruik van ruimte en die sosio-politieke agtergrond om die unieke **speelstyl** wat die teks van die akteur / aktrise verg, te interpreteer. **[50]**

VRAAG 2
BRECHTIAANSE TEATER

"Die teater moet vereenselwig word met die mees progressiewe strominge in 'n samelewing en sy invloed gebruik soos sosiale ingenieurs om 'n beter omgewing vir die mens te skep en sodoende die mens te verbeter. Marxisme, wetenskaplike funksionalisme en gedragswetenskap (Behaviorisme) het alles saamgewerk om aan Brecht se teater die sterk fokus op sosiale meganisering (maatskaplike interaksie) te gee."

Bertolt Brecht skryf toneelstukke om uitdrukking te gee aan sy geloof dat dit moontlik is om die wêreld ten goede te verander.

Skryf 'n opstel wat die volgende aspekte aanspreek:

- Waarom was Brecht ontnugter deur die wêreld waarin hy geleef het?
- Wat het hy beskou as die elemente van 'n ideale samelewing?
- Op watter manier vertoon die teks wat jy vanjaar bestudeer het die unieke manier waarop Brecht die onderskeie dramatiese beginsels hanteer het?
- Wat wou hy graag met sy toneelstukke bereik het?

Gee veral aandag in jou bespreking van die dramatiese beginsels van die teks wat jy vanjaar bestudeer het aan karakterisering, dramatiese struktuur en die gebruik van die speelruimte. **[50]**

QUESTION 1
ABSURD THEATRE

"Figures in modern sculpture are frequently endowed with holes where significant parts of their bodies would be – indications of the void within man, and the void man is in. Against such an aesthetic background it is no surprise to find Absurd Theatre representing formlessness, its characters abstractions of human attitudes."

You have been cast to play the lead in the Absurd text that you studied this year. Name the play and select a character that you intend to discuss.

Write an essay with close reference to the text that explains how the actor finds motivation in the dialogue, characterisation, treatment of space and socio-political background that allows him/her to interpret the unique **acting style** that the play demands from the actor or actress. **[50]**

QUESTION 2
BRECHTIAN THEATRE

"Theatre must associate with the most progressive currents in society, and use its influence like social engineers, to create a better human environment and thus a better man. Marxism, scientific functionalism, and behaviourism all came together to give Brecht's theatre its strong focus on social mechanics."

Bertolt Brecht wrote plays that express his belief that it is possible to change the world for the better.

Write an essay that addresses the following aspects:

- Why was Brecht disillusioned by the world that he lived in?
- What did he see as the elements of an ideal world?
- How does the play that you studied this year bear evidence of his unique interpretation of the different dramatic principles?
- What did he hope to achieve with his plays?

In your discussion of the dramatic principles pay special attention to the dramatic principles of the text you studied this year and to characterisation, dramatic structure and the use of acting space in the play. **[50]**

VRAAG 3
SUID-AFRIKAANSE TEATER

Die Suid-Afrikaanse toneelstuk wat jy vanjaar bestudeer het, vertoon situasies, karakters en gebeure wat eie is aan hierdie land.

Skryf 'n opstel met verwysing na die teks wat jy bestudeer het waarin jy die tipies Suid-Afrikaanse aspekte soos gereflekteer in die struktuur, karakterisering, dialoog en gebruik van ruimte, bespreek. Plaas die dramatiese beginsels in die historiese, sosiale, politieke en ekonomiese konteks wat die stuk reflekteer. **[50]**

VRAAG 4
EIE KEUSE

"As die teater 'n spieëlbeeld van die wêreld gee, behoort dit meer as net 'n lewensgetroue prentjie te wees. Dit moet ook 'n geleentheid bied vir ons om na te dink oor die refleksie ... Dit is die nadenke na die teaterervaring wat belangrik is. Dit is hierdie refleksie wat die vermoë het om die kykers uit te daag, nuwe moontlikhede te skep en grense te verskuif."

Skryf 'n opstel oor die eie keuse teks wat jy vanjaar bestudeer het. Gee aandag aan die manier waarop die toneelstuk die gehoor uitdaag en moontlikhede skep om mense tot ander insigte te bring wat betref die temas wat die teks aanspreek en die manier waarop die dramaturg die dramatiese beginsels hanteer. **[50]**

TOTAAL VIR AFDELING A: [150]

AFDELING B
SPRAAK

Beantwoord ALBEI vrae in hierdie afdeling.

VRAAG 5

Terwyl jy besig was om die stukke wat jy vir die Praktiese Eksamen voor te berei, was jy deeglik onder die indruk van die belangrikheid van **resonansie**.

Gee 'n volledige beskrywing van die manier waarop jy verskillende resonators sal gebruik om jou resonansie te verbeter en verduidelik, met verwysing na voorbeelde uit een of meer van die voorbereide stukke, hoe jou verbeterde resonansie bygedra het tot jou stemkwaliteit, projeksie en karakterisering. **[20]**

VRAAG 6

Beantwoord Vraag 6.1 OF Vraag 6.2.

6.1 'n Optrede in 'n groot ruimte bied 'n uitdaging aan die akteur om te projekteer om sodoende effektiewe kommunikasie met die gehoor te verseker. Verduidelik die konsep **projeksie** en verduidelik die aspekte van projeksie wat jy gebruik het in voorbereiding vir jou Praktiese Eksamen. **[10]**

QUESTION 3
SOUTH AFRICAN THEATRE

The South African play that you studied this year portrays situations, characters and events that are unique to this country.

Write an essay referring to the text you studied in which you discuss the typically South African aspects reflected in the structure, characterisation, dialogue and treatment of space. Place the dramatic principles in the historical, social, political or economic context that the play reflects. **[50]**

QUESTION 4
OWN CHOICE

"If theatre provides a mirror of our world it should be more than a picture. It should also provide opportunity for us to reflect on the reflection ... It is the activity of reflecting after the theatre experience that is important. It is this reflection that has the power to challenge the viewers, open up possibilities and shift paradigms."

Write an essay on the own choice play that you studied this year. Pay attention to the way in which the play challenges the audience and opens up possibilities to change peoples' minds both in terms of the themes that the play addresses and in the way in which the dramatist uses the dramatic elements. **[50]**

TOTAL FOR SECTION A: [150]

SECTION B
SPEECH

Answer BOTH questions in this section.

QUESTION 5

While preparing the pieces that you performed in the Practical Examinations you were aware of the importance of **resonance**.

Give a detailed description of how you used different resonators to improve your resonance and explain, with reference to examples of text from one or more of your prepared pieces, how improved resonance contributed to your vocal quality, projection and characterisation. **[20]**

QUESTION 6

Answer EITHER Question 6.1 OR Question 6.2

6.1 A performance in a large space challenges the actor to project to ensure effective communication with an audience. Explain the concept of **projection** and discuss your efforts to develop projection in preparation for your performance in the Practical Examination. **[10]**

OF

6.2 Bespreek 'n karakter wat jy voorberei het vir die Praktiese Eksamen en bespreek DRIE aspekte van **vokale karakterisering** wat jy gebruik het om jou vertolking van die karakter mee te verbeter. Moenie vergeet om die naam van die karakter te noem nie. **[10]**

TOTAAL VIR AFDELING B: [30]

AFDELING C
KREATIEWE VERTOLKING

VRAAG 7
(VERPLIGTEND)

Jy gaan die regie behartig van een van die toneelstukke wat jy vanjaar bestudeer het. Gee die naam van die gekose stuk en **bespreek** enige TWEE van die volgende produksie-aspekte wat relevant is vir jou regisseursvertolking van die produksie (wat kreatief, eksperimenteel of konvensioneel mag wees) en die tegnici, ontwerpers, verhoogbestuur of enige ander persone wat jou gaan help. **Motiveer** jou planne vir elke produksie-aspek wat jy kies om te bespreek.

Bespreek enige TWEE van die volgende aspekte:

7.1 Klank en/of byklanke om die regte stemming vir die stuk te skep of ondersteun (10)

7.2 Die kostuumontwerpe wat by jou produksie se styl pas. Gee redes waarom jy op die kleure besluit het wat jy van plan is om te gebruik. (10)

7.3 'n Treffende plakkaat wat die tema van die stuk vasvang (10)

7.4 Programnotas en die geskikte formaat vir die program (10)

7.5 Beligting, spesiale effekte, projeksies en ander tegniese aspekte (10)

7.6 Dekorstukke en rekwisiete wat jy vir die produksie nodig sal wees (10)

TOTAAL VIR AFDELING C: [20]

TOTAAL: 200

EINDE

OR

6.2 Refer to a character that you prepared for the Practical Examination and discuss THREE aspects of **vocal characterisation** that you addressed in order to enhance your portrayal of the character. Do not forget to mention the name of the character. **[10]**

TOTAL FOR SECTION B: [30]

SECTION C
CREATIVE INTERPRETATION

QUESTION 7
(COMPULSORY)

You are to direct one of the plays that you studied this year. Name the selected play and then **discuss** any TWO of the following production aspects that are relevant to your directorial vision (which might be creative, experimental or conventional) with the technicians, designers, stage management and others who are going to assist you. **Justify** your plans for each production aspect you choose to discuss.

Discuss any TWO of the following aspects:

7.1 Sound and/or sound effects to create or support the mood of the play. (10)

7.2 The costume designs that would enhance the style of the production. Give reasons for selecting the colours that you intend to use. (10)

7.3 An effective poster that captures the theme of the play (10)

7.4 The programme notes and the format of the programme (10)

7.5 Lighting, special effects, projections and other technical paraphernalia. (10)

7.6 Set pieces and props that will be needed in the production. (10)

TOTAL FOR SECTION C: [20]

TOTAL: 200

END